

Doç.Dr. Atila Dorum'un 23 Mart 2002 Törenlerinde Yaptığı Konuşma

Sayın Bakanım, Sevgili Konuklar

Bu gün 42.Dünya Meteoroloji Gününü kutlamak üzere toplanmış bulunuyoruz. Sizleri aramızda görmekten mutluyuz. Törenimize hoş geldiniz. Hepinizi şahsım ve teşkilatım adına saygıyla selamlıyorum.

Birleşmiş milletlerin teknik ve bilimsel konuları ile ilgili bir uzmanlık kuruluşu olan Dünya Meteoroloji Teşkilatının ana sözleşmesinin 23 Mart 1950 günü imzalanmış olması nedeniyle 1960 dan beri her yıl 23 Mart Dünya Meteoroloji Günü olarak kutlanmaktadır.

Dünya Meteoroloji Teşkilatı bu gün için kamuoyunun gündemini oluşturan güncel bir konu belirlemektedir. Örgüt yıl içinde üzerinde durulan ve o yıla damgasını vuran bir konuyu Dünya Meteoroloji Gününde gündeme getirmektedir. Üye ülkeler de gündemi bu konu üzerine yoğunlaştırarak, basın ve medyanın da katkılarıyla kutlamaktadır.

Böylece meteorolojik hizmetlerin kamuoyuna daha iyi tanıtılması, bilim ve teknolojideki gelişmelerin halka duyurulması daha kolay olmakta, meteoroloji ve diğer kurum, kuruluş ve enstitüler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi mümkün olmaktadır.

Bu işleyiş ve düşünceler ışığında 2002 yılı Dünya Meteoroloji Gününün konusu "Olağanüstü Hava ve İklim Olaylarının Olumsuz Etkilerinin Azaltılması" olarak belirlenmiştir.

Bu konu gerek dünyada gerekse ülkemizde son zamanlarda yaşanan önemli hava ve iklim olayları ve sonuçlarıyla da örtüşmektedir.

Değerli misafirler;

Doğal afetlerin çoğu meteorolojik kaynaklı afetlerdir.

Her ölçekte meydana gelen iklim, hava ve su bağlantılı olağanüstü olaylar insanoğluna artan oranda zarar vermektedir.

Hortumlar ve dolu yağışları kısa bir zaman dilimi içinde birkaç yüz metrekare alanı etkileyen küçük ölçekte sistemlerdir, ancak oldukça fazla hasara neden olmaktadır. Fırtınalar veya fırtına sistemi içinde meydana gelen seller ve taşkınlar binlerce km² lik alanı saatlerce hatta günlerce etkileyebilmektedir. Kuraklığa neden olan iklim anomalileri de mevsimler boyunca ve yıllarca etkili olabilmektedir.

İyi organize olmuş toplumlar oluşan zararları kolayca karşılamakta yerel iklim ve hava olaylarına kısa sürede uyum sağlamaktadırlar. Ama yinede zaman zaman meydana gelen olağanüstü hava olayları çevresel, ekonomik ve sosyal alanda engellenmesi zor felaketlere yol açabilmektedir.

Bu felaketlerin neden olduğu zararların yılda yaklaşık 250.000 kişiyi etkilediği ve 50 ilâ 100 milyar dolar arasında maddi kayba ulaştığı tahmin edilmektedir.

Kayıtlar kuraklık, sel ve rüzgar fırtınaları gibi hasar veren olayların sayısında artış olduğunu göstermektedir. Sel çok sayıda insanın yaşamını olumsuz yönde etkilerken, kuraklık ve kıtlık da birçok can kaybının temel nedeni olmaktadır.

Son on yıl içinde afetlerden en fazla etkilenen kıta Asya kıtasıdır. Bu kıtada meydana gelen can kaybının nedeni çoğunlukla meteorolojik kaynaklı doğal afetlerdir.

Değerli misafirler,

Uzun dönem iklim kayıtları zararların en aza indirilmesinde uygulanacak kısa ve uzun dönem planların yapılabilmesine olanak sağladığı gibi olağanüstü hava olaylarıyla baş edebilmek için strateji geliştirmek gibi konularda hayati öneme sahip bilgilerdir.

Bu bilgiler ışığında olağanüstü olaylara hazırlıklı olmak değişen hava olayları karşısında değişik önlem paketleri hazırlamak ve uygulamaya koymak zararların asgariye indirilmesinde önem arz etmektedir.

Muhtemel sel,çığ ve taşkın alanlarında yaşanabilecek hasarların potansiyel etkileri önceden kestirilebilir,ancak oluşum sıklığının önceden bilinmemesi hazırlıklı olmayı gerektirmektedir.

Deneyim, zamanında alınan önlemler ve iyi işleyen erken uyarı sistemleri hasarı azaltmada en etkin ölçüdür. Gelişmiş hava tahmin teknikleri, erken uyarı sistemleri kısa ve orta vadeli tahminler yanında hasarı en aza indirmenin bir yolu da bütün bunlara gösterilen etkin ve hızlı tepkilerdir.

Hava olaylarına karşı duyarlı olma ve tedbir almada tahminlere duyulan güvenilirlik derecesi kadar risk algılamadaki insan faktörü ve karar alma gibi sosyal boyutlar da önemlidir.

Yapılan planlar ve alınan önlemler teknolojik ve bilimsel gelişmelere paralel olarak her an gözden geçirilmeli ve devamlı olarak güncelleştirilmelidir. Sorun statik değil dinamiktir.

Herhangi bir hasar azaltma planında hava, iklim ve su bağlantılı olayların etkileri ve nelere sebep olabileceği göz önüne alınmalıdır. Kısa vadeli planların yanında uzun dönemde iklim değişikliğinin neden olacağı deniz seviyesi yükselmesi, tarım ve su kaynaklarının azalması gibi konular hazırlanan projelerde yer almalıdır. İklim değişikliğine bağlı hidrolojik döngünün bir yerde kuraklığa diğer yerde sel ve su baskınlarına sebep olacağı gözden uzak tutulmamalıdır.

Kıymetli konuklar,

Meteorolojik kaynaklı doğal afetlerin neden olacağı hasarları azaltma konusunda ulusal, bölgesel ve uluslar arası çabaların başarısı şu konulara da bağlıdır:

Bunlardan ilki, konuyla ilgili organizasyonların yasal koşullarını belirlemek resmi veya yerel otoriteler çerçevesinde oluşturulan kurum, kuruluş ve enstitüleri güçlendirmektir.

İkincisi, olağanüstü hava olayları sırasında bölgemizdeki ülkelerle ulusal ve bölgesel çalışmalarda işbirliğine gitmektir.

Diğer bir önemli hususta, yerel veya ulusal düzeyde konuyla ilgili çalışan personele gerekli eğitimi sağlamaktır. Bunların yanında belki de yapmamız gereken en önemli işlerden birisi de kendi kendimize yardım faaliyetlerini başlatmamız ve bu konuda deneyim kazanmamızdır.

Değerli misafirler,

Olağanüstü hava olayları veya meteorolojik kaynaklı doğal afetler geçmişte olduğu gibi gelecekte de ülkemizde meydana gelecektir. Bunları önlemek mümkün değildir. Ancak bunların neden olacağı can ve mal kayıplarını en aza indirmek bizim elimizdedir. Doğru tahmin, iyi bir organizasyon, risk algılama, iyi işleyen erken uyarı sistemi ve teknolojik yatırımlar bu çalışmada hayati önem taşımaktadır.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü bu amaç doğrultusunda son yıllarda önemli teknolojik yatırımlar gerçekleştirmiştir.

Ankara başta olmak üzere yakın illerde Kuvvetli yağış ve dolu gibi önemli meteorolojik olayların tespiti ve kısa süreli tahminlerde kullanılan bilgiler Elmadağ'da kurulan bu Meteorolojik Radar dan temin edilmeye başlanmıştır.

Meteorolojik çalışmalarda bilgi alışverişi esastır. Telekomünikasyonun modernizasyonu çerçevesinde meydan, sinoptik ve klima istasyonlarının bilgisayar ihtiyacı karşılanmıştır.

Genel Müdürlüğümüzde yaygın şekilde kullanılan internet aracılığı ile televizyon kanallarına ve diğer kuruluşlara daha fazla bilgi desteği sağlanmıştır.

Havacılığa ve Denizciliğe verilen hizmetlerin kalitesi arttırılmıştır. Mevcut Meteorolojik uydu yer alıcı sistemlerinin reorganizasyonu ve yüksek çözünürlükte resim alabilen sistemlerin kurulması tamamlanmıştır. Genel Müdürlüğümüz ile diğer uluslar arası meteoroloji merkezleri arasındaki bağlantı kapasiteleri artırılmış daha fazla ve hızlı bilgi alışverişi sağlanmıştır. TEFER Projesi çerçevesinde Dünya Bankası'ndan temin edilen kredi ile alınacak olan 3 adet Meteorolojik Doppler Radar, 206 adet otomatik meteoroloji istasyonu, Uydu Komünikasyon alt yapısı (VSAT) ve sayısal tahmin amaçlı yüksek

performanslı bilgisayar alımı ile ilgili ihaleler yapılmış olup TEFER projesi 2003 yılının başlarında uygulamaya konulacaktır.

2000 yılından itibaren bölgesinde eğitim merkezi olan Genel Müdürlüğümüz geçtiğimiz yıl bölge ülkelerinin de katıldığı birçok önemli uluslararası toplantıya ev sahipliği yapmıştır.

- Türkiye'nin Bölgesel Eğitim Merkezi olması nedeniyle uluslararası alanda ilk Bölgesel Eğitim Kursu Telekomünikasyon alanında 2001 Mayıs'ında Bölgesel Eğitim Merkezinde gerçekleştirildi.

- Aynı ay içerisinde NATO AFSOUTH toplantısı Ankara Bölge Müdürlüğünde,

- EUMETSAT'la ortaklaşa düzenlediğimiz Altimetre ve Scaterometre toplantısı 8-10 Mayıs 2001de Ankara'da,

- Veri Kullanıcıları konferansı 1-5 Ekim 2001 tarihlerinde Antalya'da,

- 12-13 Temmuz 2001 tarihinde Ekonomik Fayda Grubu (ECOMET) Genel Kurulu Alanya'da,

- Orta Doğu Ülkeleri ve 6 ncı Bölge Birliğinden bazı Genel Müdürlerin katıldığı Kapasite Artırımı (Capacity Building) konulu toplantı Alanya'da yapıldı.

Başlattığı teknolojik yatırımların yanında Genel Müdürlüğümüz gerek yurt içinde gerekse yurt dışında personel eğitimini sürdürmektedir.

Hava tahmin Merkezimiz, her gün hazırlayıp kamuoyunun bilgisine sunduğu günlük raporların yanında 2000 yılı içinde 54, 2001 yılında 51 adet Meteorolojik Uyarı yayınlamıştır. Özellikle önemli meteorolojik olayların öncesinde ve uzun tatil dönemlerinde hazırlanan meteorolojik uyarılarının isabet oranı yüksek olmuş ve kamuoyunun takdirini kazanmıştır. Ayrıca Tarım başta olmak üzere ilgili sektörlerle verilen hizmetlere yoğun bir şekilde devam edilmektedir.

Yapılan yatırımlar sayesinde hava tahmin tutarlılığında artış sağlanmış olup son yılların hava tahmin tutarlılık oranı % 86 olarak gerçekleşmiştir. Hedefimiz bu oranı daha yukarılara taşımaktır. Bu çalışmalarımızda bizlerden desteğini esirgemeyen, kurumumuz ve çalışanlarına ekonomik ve sosyal haklarının iyileştirilmesi ile ilgili konularda gösterdiği gayretleri nedeniyle Sayın Bakanımız Prof. Dr. Ramazan MİRZAĞLU'na huzurunuzda teşekkür ediyorum.

Değerli misafirler,

Olağanüstü Hava ve İklim Olaylarının Etkilerinin Azaltılması konusunda Genel Müdürlüğümüz yapacağı çalışmalarla ve isabetli tahminlerle bugün olduğu gibi gelecekte de milletimizin hizmetinde olacaktır. Bu duygu ve düşüncelerle Dünya Meteoroloji Gününüzü kutluyor hepinize saygılar sunuyorum.